

VALÉRIE PERRIN

MIJN TANTE COLETTE

ROMAN

*Uit het Frans vertaald door Ghislaine van Drunen,
Annelies Kin en Nathalie Tabury*

2010. Samuel Paty, Simone Veil, Miloš Forman en Elizabeth II waren nog in leven. Barack Obama was president van de Verenigde Staten en Vladimir Poetin had vier jaar eerder opdracht gegeven tot de moord op Anna Politkovskaja. Dat jaar werd uitgeroepen tot het Frans-Russische jaar. Ik heb geen idee wat dat betekent.

De Taliban waren nog niet opnieuw aan de macht in Afghanistan. Kathryn Bigelow won als eerste vrouw ooit de Oscar voor Beste Regisseur met *The Hurt Locker*.

Het is ook het jaar waarin Meryl Streep voor de zestiende keer werd genomineerd in de categorie Beste Actrice. De hoogste wolkenkrabber werd feestelijk geopend in Dubai, de wereldwijde uitstoot van CO₂ steeg met zes procent, het is tot dan toe het warmste jaar ooit gemeten. Sindsdien werd dit laatste record verbroken.

In Frankrijk was Nicolas Sarkozy president.

TikTok bestond niet. Adele zong 'Someone Like You' nog niet, en Clara Luciani had 'La grenade' nog niet uitgebracht.

2010 is het jaar van het album *J'accuse* van Damien Saez.

2010 is het jaar waarin mijn tante voor de tweede keer is gestorven.

DEEL I

21 oktober 2010

‘Hallo.’

‘Dag mevrouw.’

‘Goedendag.’

‘Bent u de nicht van Colette Septembre?’

‘Ja.’

‘U spreekt met de gendarmerie. De gendarmerie van Gueugnon. Dit is Cyril Rampin, de kapitein. Ik bel u met slecht nieuws.’

‘...’

‘Uw tante is overleden.’

‘Mijn tante?’

‘Colette Septembre. De brandweer is hier bij mij. We hebben daarnet haar lichaam aangetroffen in de Rue des Fredins 19. Het lijkt erop dat ze in haar slaap is overleden. We brengen haar stoffelijk overschot naar de forensische dienst voor controle.’

‘Mijn tante Colette ligt al drie jaar op de begraafplaats van Gueugnon. Ze woonde in de Rue Pasteur.’

‘Ik heb een identiteitskaart voor me liggen, het gaat om Colette Septembre, geboren in Curdin op 7 februari 1946. Op de foto is ze jonger, maar ze lijkt erop.’

‘Dat moet een vergissing zijn. Wellicht een naamgenote.’

‘In haar portefeuille zit een briefje waarop staat: “Contactpersoon bij noodgevallen: mijn nicht Agnès op nummer 01/42.21.77.47.”’

‘...’

‘Er staat ook bij dat ze wil worden gecremeerd. En dat ze naast Jean Septembre wil liggen.’

‘Jean?’

‘Ja. Kent u hem?’

‘Dat was mijn vader.’

‘De broer van uw tante?’

‘Ja. Maar tante Colette is al drie jaar dood, zoals ik al zei.’

‘Waar woont u?’

‘In Parijs.’

‘Heeft uw tante nog andere naaste verwanten?’

‘Dat ben ik... de laatste. Ik ben de enige, samen met mijn dochter. Maar...’

‘Gecondoleerd. Wanneer wilt u langskomen om het lichaam te identificeren?’

2

In 2000 was mijn tante een week lang vermist, na de wedstrijd van FC Gueugnon tegen Paris Saint-Germain. Het was de eerste keer dat een ploeg uit de tweede divisie doorging naar een finale van de Ligabeker. De ploeg die de bijnaam 'les Forgerons' droeg – naar het staalstadje Les Forges – en die zij haar hele leven had verafgood.

Uitslag van de wedstrijd: 2-0. Een gebeurtenis die een formaliteit leek. Een strijd tussen David en Goliath. De wedstrijd werd gespeeld in het Stade de France en uitgezonden op France 3. Keeper: Richard Trivino. Aanvoerder: Amara Traoré. Trainer: Alex Dupond.

Mijn tante had thuis een portret van Alex Dupond opgehangen, en ook een van Émile Daniel. Ze had alle foto's van het elftal en omcirkelde sommige gezichten met rode stift, alsof ze door de maffia werden gezocht.

In de vijftenzestigste minuut scoorde Trapasso de eerste goal, Flauto de tweede in de verlengingen. Nog nooit had Paris Saint-Germain een finale verloren. Er werd lang geschreeuwd, er werd veel gejammerd. Beker na beker werd geleege op de overwinning. Er waren tientallen supportersbussen naar Parijs ingezet. Mijn tante zat voorin, helemaal alleen, om de weg te kunnen zien. Op de tribune scandeerden duizenden vlekjes in de kleuren van het gele shirt en de blauwe short van de spelers: 'En één en twee!'

Voor hij terugreed zocht de chauffeur van haar bus, een zekere Éric, Colette overal. Ze kwam niet opdagen. Ze wachtten. Ze riepen haar. Ze is nooit gekomen. Ze belden mijn moeder, haar enige, aangetrouwde familielid: 'Uw schoonzus is ervandoor gegaan.' Waarop mama antwoordde dat ze zich geen zorgen hoefden te maken.

Colette dook pas drie dagen later weer op, ze zat in haar schoenmakerij gebogen over een paar instappers maat 42 van Christian Duclos, waarvan de rechterhak een vergevorderde slijtage vertoonde omdat de eigenaar ervan licht hinkte, een overblijfsel van een val met de fiets.

We hebben nooit geweten waar ze was geweest. Niemand stelde haar die vraag. Niemand stelde haar ooit vragen.

Op de dag van de overwinning hoorde ik voor het eerst van mijn moeder dat ze soms verdween, maar altijd terugkwam. Ze praatte erover als over een hond die is weggelopen en weer thuiskomt als hij honger krijgt.

3

21 oktober 2010

Ik wil hem bellen, móét hem bellen. Ik stel me voor wat ik tegen hem zou zeggen, hoe hij zou reageren. Hoe zijn hallo zou klinken.

‘Pierre?’

‘Ja.’

‘Ben jij het, Pierre?’

‘Ja. Ik ben het.’

Zijn stem, de intonatie van zijn stem klinkt geërgerd, gehaast. Hij nam altijd al de telefoon op alsof hij net wilde vertrekken. Alsof hij zijn jas al aanhad. Alsof hij snel was teruggelopen om de telefoon op te nemen. Opnemen om ervan af te zijn.

‘Met Agnès.’

Hoe zou hij reageren? Ik zou hem geen tijd geven om ‘Agnès?’ of ‘Agnès’ te zeggen. Of: ‘Waarom bel je? Is er iets gebeurd?’

‘Moet je horen, ik heb net een telefoontje gekregen van de politie. De politie van Gueugnon. Colette is gestorven.’

Nee, ik zou niet ‘moet je horen’ zeggen. Ik zou zeggen: ‘Ik heb net een telefoontje gekregen van de politie van Gueugnon. Ze hebben het lijk van een vrouw aangetroffen en houden hardnekkig vol dat het om Colette gaat.’

Nee. Niet hardnekkig. Ik zeg nooit ‘hardnekkig’. Hij zou antwoorden: ‘Ze is al gestorven... Heb je gedronken? Heb je gedronken of zo?’

En ik zou hem naar het hoofd slingeren: ‘Zou dat jou even goed uitkomen. Kunnen jij en je sloerie mooi het volledige gezag over Ana krijgen?’

En ik zou ophangen.

Ik heb nog nooit het woord ‘sloerie’ gebruikt. Als ik boos ben, roep ik trut of kutwijf. Wie van ons beiden zou als eerste ophangen? Wanneer zou het gesprek escaleren?

Al drie jaar heb ik zijn stem niet aan de telefoon gehoord, maar nu kan het niet anders. Colette is herstorven. Dat woord bestaat nergens ter wereld. Hersterven, dat bestaat niet.

In het begin – het begin van mijn einde – was het Cornélia, de oppas, die ons kind naar haar huis bracht, of liever gezegd naar hún huis. En het was Cornélia die ons kind naar mij terugbracht. Dat kind is nu vijftien. Ze neemt de metro, of een taxi als het laat is.

Mijn laatste film was geen kaskraker. Toch heeft die de meest lovende recensies gekregen. En is die wereldwijd het vaakst uitgezonden.

Waarom denk ik daaraan? Ik bleef voor dood liggen. Voerde geen klap meer uit. Dankzij mijn royalty's kon ik om de week lekker in bed blijven liggen, en nu word ik gedwongen weer op te staan, een treinkaartje te kopen en een kamer te boeken in een afgelegen stadje in Bourgogne. Om een dood oudje te gaan identificeren dat ik niet ken.

Mijn laatste film was een liefdesverhaal. Ik was enorm geïnspireerd.

Colette is een alleenstaande vrouw zonder kinderen en de zus van mijn vader, Jean. Vanaf de dag van zijn overlijden heeft ze om haar broer gerouwd. Dat nam alle ruimte in. Al haar verschrompelde ruimte. Haar magere lijfje, haar grote donkere ogen die haar gezicht leken op te slokken, haar schoenmakerij, haar bed, de lucht die ze inademde. Ze heeft zijn dood nooit aanvaard, ‘want er valt niets te aanvaarden’, zei ze terwijl ze het onderwerp wegwuifde.

Tot mijn zeventiende bleef mijn tante stil tegen me. Soms wisselde ze een paar woorden met burens, winkeliers, klanten of met voetballers, die haar aanbaden zoals een Italiaan de Maagd Maria vereert. Maar niet met mij. Tegenover mij bewaarde ze een bijna heilige stilte.

Als kind had ik me achter de deuren van haar winkel moeten verstoppen om haar andere woorden te horen zeggen dan: ‘Heb je lekker geslapen? Heb je honger? Heb je dorst? Ben je al klaar? Heb je het warm genoeg? Welterusten...’ Woorden die ze telkens op hetzelfde tijdstip van de dag op me afvuurde.

Maar dat heb ik nooit gedaan. Ze interesseerde me niet. Ik dacht dat ze me niets te zeggen had, dat ze me niets te bieden had. Ik verafschuwde mijn vakanties, haar huis, de geur van haar huis. De vloer, de meubels, de smalle ramen, mijn kamer die naar mottenballen rook.

Op mijn tiende knipte ik uit weekbladen foto’s die ik in schriften met grote ruitjes plakte, foto’s van jonge meisjes over wie ik droomde omdat ik hun kapsel, hun mond en hun trui van blauw mohair ook wilde. Hoe had ik me kunnen interesseren voor een vrouw die zich nooit opmaakte en niet de minste aandacht aan haar uiterlijk schonk? Ze was het soort vrouw over wie werd gezegd: als ze een beetje moeite zou doen, zou ze best mooi zijn. Ze zwom in haar kleren. Het leek alsof ze met opzet de verkeerde maat kocht, alsof ze zich met opzet vergiste om er een beetje in te kunnen verdwijnen.

Om de winkeliers van Gueugnon werk te bezorgen gaf ze me aan het begin van het schooljaar drie blanco cheques. De eerste twee om kleding te kopen bij Shopping en bij Causard, en de derde om een mooi paar schoenen te kiezen bij mevrouw Bresciani. Voor mijn tante betekende mooi schoeisel goede kwaliteit. Die had een prijs. Leren schoenen die knelden aan mijn voeten.

Eind augustus had ik recht op die ene zin, altijd dezelfde, waarin weinig tegenigheid doorklonk: 'Vooruit, ga nieuwe kleren inslaan voor het nieuwe schooljaar.'

Oorspronkelijke titel: *Tata*

© Éditions Albin Michel – Paris 2024

© 2026 Nederlandse vertaling: Uitgeverij Manteau / Standaard Uitgeverij nv,
Franklin Rooseveltplaats 12, B-2060 en Ghislaine van Drunen, Annelies Kin &
Nathalie Tabury

www.standaarduitgeverij.be

info@standaarduitgeverij.be

Vertegenwoordiging in Nederland:

New Book Collective, Utrecht

www.newbookcollective.com

Eerste druk: april 2026

Vertaling: Ghislaine van Drunen, Annelies Kin en Nathalie Tabury

Omslagontwerp: Martijn Dentant – Armée de Verre Bookdesign

Beeld omslag: Toni Frissell

Auteursfoto achterplat: Pascal Ito

Opmaak binnenwerk: Ready2Print

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Niets uit dit boek mag op enigerlei wijze worden gebruikt of gereproduceerd voor het trainen van kunstmatige-intelligentietechnologieën of -systemen. Dit werk mag niet gebruikt worden voor tekst- en datamining (artikel 4, lid 3 Richtlijn (EU) 2019/790).

ISBN 978 90 223 4180 3

D/2026/0034/237

NUR 302